

Nimc

DATAL HEMNUGO ALAAMAWA
SEIDARAMAAKU BII LESDI

No Taskaram man waaretee, e no taskaram man nafrata
jam'aaje be gumnati

No en Kebretee

Hukuumawa Hakkilinowa Alaamaaji Seydaramaaku 6ii Lesdi

NIMC

- Innde amin kannjum woni: Hukuumawa Hakkilinowa Alaama Seydaramaaku 6ii Lesdi (Nimsii)
- Gomnati hokkii izini tiggugo hukuumawa amin ngam min wallita dow hokkugo kati bee lambawa seydamaraaku bec nanta hakkilingo hukuumawa ngan
- E min huwa dow hebnugo beembal bayaanuujii dow alaama seydamaraaku 6ii lesdi
- E min huwa dow hebnugo dati nafrudi e mooftugo bayaanuujii lautugo 6ii lesdi
- E min taskina maßbutugo nokkuuje bindol ndeer yoga lesdi amin ngam windugo inde kala 6ii lesdi e kodo maudo izini njoonde nde goddo yidi fuu
- E min taskina hokkugo 6i66e lesdi kaatiwa marga bore ngam tabbitingononugo 6ii lesdi haa ko toi fuu ndeer wakkati goddo man yidi fuu

NIMC; e taskina hokkugo sydamaraaku wonugo 6ii lesdi goongawa

Taskinoobe/mbindoobe nde:
Research & Strategy Unit/
Corporate Communication Unit
Office of the Director General/CEO
National Identity Management Commission
11 Sokode Crescent, Off Dalaba Street
Zone 5 Wuse
P.M.B. 18, Garki, Abuja, Nigeria
www.nimc.gov.ng
email: info@nimc.gov.ng

FIHIRISAA

Bayaanuuji dow Nime	-	-	-	1
Hukuumawa hakkilonoowa Alaama Seidaramaaku	-	-	-	2
Faa'idaaji taskaram Hemnugo Lambaaaji	-	-	-	3
Lambawa Seidaramaaku wonugo bii lesdi (NIN)	-	-	-	4
Ndeci on windol doo fuddetee?	-	-	-	6
No bindol waaretee ngam hebugo lamba	-	-	-	8
No bindeteeɗo nastinirta bayaanuuji muudum	-	-	-	8
Yub6ol ngam margo haaje walleende	-	-	-	9
Daliila hosugo hoto kooli juude sappo	-	-	-	10
No bayaanuuji modon resirtee	-	-	-	10
Wo''inngo e canjugo bayaanuuji	-	-	-	11
Woodi laabi tabitinngo reenugo sirri am reenete	-	-	-	13
Ndei oon mi hebata lambawa jey NIN	-	-	-	14
Be hokkan kaatiwa seidaramaaku boo	-	-	-	14
Duudugo wakkati nde kaati man hebetee	-	-	-	16
Noi noonde derewol seedaramaaku woni?	-	-	-	16
Kaatiwa marnga bote marnga lamba NIN	-	-	-	16
No lambawa NIN naftirtee	-	-	-	17
Ko fe''ata to godɗo yejjitii lambawa muudum	-	-	-	19
Ko fe''ata to kaatiwa majji koo nga wonni	-	-	-	19
Cede yobetee dooko kaatiwa koo lambawa jabee	-	-	-	20
Bayaanuuji e wallinde haa naftirgo yub6o NIMS	-	-	-	20

NANDARLAAJI/FIBA SAAKA

CAD	-	Injiwa Binndol
CIDR	-	Becmbal Bayaanuujj Seidaramaaku Wonugo bii Lesdi
DNCR	-	Huumawa Windugo Jama'aaje Lesdi
NIMC	-	Huumawa Hakkilinoowa Alaamaaji Seidaramaaku bii Lesdi
NIMS	-	Seida Laatugo bii Lesdi
NIN	-	Lambawa Seidaramaaku Wonugo bii Lesdi

Bayanuujii dow Hukuuma hakkilinoowa alaama seydarumaaku bii lesdi (nimsii)

Nimc hokki izini tiggugo hukuuma hemnugo seydarumaaku wonugo bii lesdi, kuude hukkuma man be senbe baude maaga, hemnugu beembal bayaanuujii, hokkigo e naftir kati marnga bote, lamba saidrammaaku e lesdi hautugo e moftugo bayanuujii laatugo bee lesdi ko en mari jotta.

Nden dookawa man nga hokki hukuuma man bawde taskitiggo dokaji ko laarani kuude maaga. Haa jooni nga moobi e wirgugo dookawa nga tiggi hukuumawa windugo jama'aaje lesdi (DNCR) ndeen nga marti kare hukuuma kiinga man.

Daga bayaanuujii doo en keftata wiigo kuude hukuuma ngan sediti gebe tati:

- a. Kuugal maaga aran kanju woni tiggugo hukuuma hakkilinoowa e taskutugo saida laatuga bii lesdi ha laawol dagaingal e hukuuma ngam huwugo e anniya wo'iingo anniya ha yebre sakugo bii lesdi mo dooka yerdi yebre 1,2,3 be 6 jey dooka NIMC jey 2007.
- b. Timmitingo kuude de lutti, bee rontugo maral jjawle hukuuma kinga nga wendugo jama;aaje

lesdi (DNCR) hawti e sudu kude maaga jei jihaji hukuuma pamari e huumawa lesdi fu.

c. Tiggugo datal hemnugo saidawol latugo bii lesdi be duggingo ngal e datal:

- Wannugo bee Naajeeria e hobbe marbe izini jonde wendeego ban no dookd lesdi taskiti.
- Faggitiggu e hemnugo beembal habaruj dow sedammaraku laatugo bii lesdi.
- Hokkugo alaama nga takanas e 6i66e lesdi e hobbe marbe izini joonde.
- Hokkugo dferewol nga ko dume ad nder e koomoi bii lesdi e yotti duubi16 malla buri non nden bo wendaabe.
- Hebnugo datal caahiingal ngal huumaji e ... denti di gomnati nastata Beembal bayaanawa saida laatugo bee lesdi ngam wangingo goonga bee lesdi.
- Fonnugo e sakugo beembe hakkilinooji luttude babe kuude gomnati ngam wo'iingo kuude de jama'aaje botorta.
- Hautugo hoore nokkuje kude de jonde hoore maaje.
- Danyurde e wade.

Huumawa   Hakkilinowa   Alaamaawa
Seidaramaarku bii Lesdi (nimc)

Kuugal fudfaama sosai dow ..hakkilingo saida laatugo dii lesdi (NIMS) ha ragare

ndubu ujune didi e juweenai, bawo timmingo numo dow huumawa man nga naftirta burnaa bayaanuujji ng ronti e huumama kidnga ga hakkilinta .. jama'aaje de lesdi man (DNCR).

Do yelec doe doo.. kala gooto fu handi heba windeego haa les taskaram do. Ha nder Deftere woodi bayaanuujji dow taskaram nga (NIMS) e nafu maaga haro ngomnati e jama'aare lesdi fu.

Taskaram nga (NIMS) do mufti beembal bayaanuujji sedaramku wonugo bii lesdi ko bo dum njabuwa windugo (CIDR) derewol marngol bayaani e .. wangingo habaru kala bii lesdi Naajeeriya. Haa jooni nga do hawti taskaram fotitingo huumamaaji feere-feere maraadi jonta. Huunde seiniinde ha taskaramdo kanju woni hebnugo kare moftugo bayaanuujji dow seidarammaaku laatugo bii lesdi jonde woore. Woodi tammunde bote wangunde ha ngomnati e kala bii lesdi fu.

FAA'IDAAJI TASKARAM HEMNUGO IAMBAAJI SEIDARAMMAAKU WONUGO BII LESDI

To taskaram nga fuddi kugal soosai nga hemnan kuujeeji garandi doo:

- a- **Hebnugo** datal koyngol ha wadgo windol seyda wonugo bii lesdi ngam jabol e naftirgo e derewol wonugo bii lesdi jei koo dume be jungo ma (SMART CARD) e lambawa seydamaku bii lesdi (NIN).
- b- **Hebnugo** deenal haro zamba ko derewol ngol feure, e hemnugo datal tabitiingal ngol wanginta bayaani jei koo saa'i gotel.
- c- **Hoytingo** ngurdam haro datal bangungal ko yarugo ko ngalewal nder lesdi Naajeeriya e lesdi yaasi.
- d- **Sembidingo** harkaaji siyaasa hoinugo kuude kukuuma cubol.
- e- **Sadanan** huwoobe kallude masin hebgo wada soja fewre nden bo wallitan ngomnati haa tabitingo kuude deenal e lesdi.
- f- **Wallitan** ha tabbitingo huwoode tabitde ngomnati mari na jei fewre.
- g- **Wallitan** ha tabbingo daraja cede lesdi men, nden bo tabbitinan taskaram hokkol nyamaande haa wadoobe filu ngam jaarol risku lesdi Naajeeriya yeeso.
- h- **Wallitan** haa dabbitiggo e moftugo habarooji seydamaku bii lesdi ha nder babe kuude ngomnati e juudube joonde ku'e mabbe ngam wo;iingo bote njawdi lesdi heba bedda wo;iingo risku.

- i- **Bamtan** nden bo sembidinan kuude jafol cede e ko laarani luttude cede nastooje e datal wangingo bayanuuji wakkati man.
- j- **Rentan** nedfaku lesdi men Naajeeriya ha gidde duniya e wangingo haa toi en wurti e tabbitingo en bibbe Naajeeriya labbe.

Taskaram derewol ngol NIMS sendiri be saaliingol ngam ngol doo ngol lorni hakkilo maagal ha hemnugo datal labngal tabbitingo seydawa wonugo bii lesdi luutani ngola, ngol hoori hakiilo maagol e hokkugo derewol seydarammaaku bii lesdi.

LAMBAWA SEYDARAMMAAKU WONUGO BII LESDI (NIN).

Lambawa seydamammaaku wonugo bii lesdi- godfi rukunuuji lambaaji di be hokkata himbe e inde mabbe windaa. Windol man do moobi inde timmunde ... godfo hataade e footo kooli sappo, footo yeeso, e waatol jungo jey inji. Diidoo fu di naftirtee ha windol moftugo bayaanuuji e tabbiting waala jawaabu nastina irim man. Kuugal ngal to ngal timminaama say bayaanuuji din di nastinee nder babal siga nga taskitaa dum taskitaa bee lambwa nga be liiganinga

Lambawaa doo to be hokking godfo nga canjataake koo daa hokkado man maynaama. Lamba ngaa kanga woni mabbitirkon kala bayaani godfo ha beembal bayanu, nden kanga on naftirtee haa wangingo godfo koo haatoy.

NDEEI ON WINDOL DOO FUDDETEE?

Ngol fuddetee nde sobiraabe kuude amin (FEPs) timmini taskaram mabbe de be wadata. Amma kuude den de fuddirtee bee foondo e godfi nokkuuje subtaade ha tayre lesdi. Gammajum, yidaama on hokka bayaanuuji moodon, footo kooli moodon sappo, footu yeeso e waatol jungo heba no windol doo waare. On wadan doo to on yotti nokkure taskitaande ha oofiswa hukuuma jei jihaaji lesdi doo e berniwa mobgal, Abuuja. Nden bo on waawan wadgo windol doo bee datal hawtoowol waato internet. Lambawa ngaan nga waawan

A Waawan hennditiggo Cuutaabe bee na?

... enen en mbaawan, dūm kuugal amin

... Baawo Sedda

Seydaramaaku wallitan dow:

- Annditiggo marbe kaatiijii fere-ferre
- Lambawa seydamamaaku fere-ferre
- KYC (Anditiggo bandiwaawo coggu)
- Tabbitingon wonugo maa bii lesdi e kala wakkati bee nokkuuje fuu

...Taskaram doo boo nga kesa, Windu innde maa nde gootel a heba bote annditeego ko toye

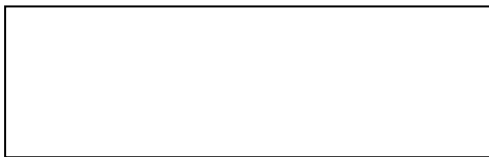

hebeego nder asaweere to walaa aybeeji hefaa. Nden aheban derewol seydamammaaku maa nder lewru wooru.

Seyni to woodi aybe heftaa ha nder bayaanuuji di hukka doo di andetee nder balde didi, ndegoo ma bewaawan gayyugo maa haa nokkuure nde awadi windolmaa ngam sakugo bayaanuuji di a hokki ko dabbitol beddari haru maa.

NO BINDOL WAARETEE NGAM HEBUGO LAMBA:

Kala bii lesdi e kodo mardo izini njonde yotti duubi 16 yahugo dow, waawan dabbitiggo lambawa doo. Laabi windol sendiraay koo goddo nastina bayaanuuji mum bee hoore mum, koo bo huwoobe huumawa ngan wallitamo dow nastinngo bayaanuuji maako. Jonnta bo be don taska no be waarinta goddo binndol daga nyalawmaare nde o ndanya, be timmina nastinki ko lutti ndeer bayaanuuji man wakkati nde o yotti duubi jowi (5).

NO BINDETEEDO NASTINIRTA BAYAANUUJI MUUDUM E HOORE MUM:

Yuŕbo doo wallititee haa nastinngo bayaanuuji maa bee hoore maa ha laawol enternet haa nokkuure:

www.nimc.gov.ng; ko boo haa kala nokkuure bindol woni fuu. A hebbinan fom ndeen boo a nastina dereewol bayaanu lamba seydam wadugo bindol jey mari alaama seidaram bindol ko noddete (2D Barcode). Sey a yaara ngol haa jaami'iijo nokkuure bindol woni kombi maa, kanko boo o sakan bayaanuuji di a hokki ndeen boo o hoosa footo maa bee hoto kohli maa bee waatol junngo maa. Fahin be maran haaje a wadda godfi dereeji haa jaami'iijo man ngam o saka ngonga bayaanu ko a hokki ngam bindol haa yubbol ngol NIMS. Dii dereeji kanji woni dereewol seydam danyorde bee adreshi saare.

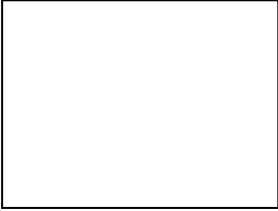
YUBBOL NGAM MARGO HAAJE WALLEENDE:

No be wallitirta maa a heba winndeego, a jaban fom jey wadugo bindol ha ofiswa NIMC kombi maa. A waawan hebbinngo bee hoore maa ko boo a dabbita jaami'iijo hebbinane. Ndeen a liina fom man haa jaami'iijo wadowo bindol o nastina bayaanuuji man fuu ndeer komputa man. Be sakan be tabitina kala bayaanu a windi fuu. Baawo doon be hoosan footo yeeso maa e footo kooli maa sappo e waatol junngo maa.

Baawo a timminii windol ngol be anndintee e hokkugo maa resit ko hollata a timminii windol. Doo hokketee baawde hebugo dereewol seydammaaku jey hiddeeko. Ndeen sey a reena wakkati nde a hebata lambawa maa jey bii lesdi, to haa a hebaay ngol bee law. Ndeen boo

baawo doon huumawa NIMC hokkete kaatiwa (Smart Card) jey ko hollata lamba maa jey NIN.

DALIILA HOSUGO HOTO KOOLI JUUDE SAPPO

Bayaanuujii maa fu doole nastinee ngam yuɓɓo hebnugo lambawa bii lesdi nga NIN; lambawa ko ɓe hokki maa kanjum ɓe naftirta ɓe siga kala bayaanuujii maa himmidinaadi haa komputa hawtaade e foto yeeso maa e di kohli juude maa. To ban nii wadaama sadan a wadinee ngol jabu ko di wujje ko di majja. Fahin boo to haa nastinaama hoto yeeso maa e di kooli juude maa, ɓe meetata tefugo maa a fuddita sey baawo duubi jowi garooji. Wakkati nde yuɓɓo hebnugo lambawa bii lesdi anndaama ha koo toy fuu, wakkati man oon ɓe marata haaje foto lawni gite godɗo. Bayaanuujii jey tagdi di senditita godɗo kanji buri saahaago e yuɓɓo sakugo.

NO BAYAANUUI MODON RESIRTEE:

Bayaanuujii modon resetee haa beembal mangal moftowal bayaanuujii lesdi ndeer hakkilineeki e deenal, Fahin wannginan aan a moy ko haatoy a woni ndeer lesdi. Ndeen boo ɓee accataa koomoy laarta bayaanuujii

man sey bee umroore moon e umroore NIMC.

Sey nii dookawa jey hukuuma **NIMC** hokki bawde hokkugo hukuuma dental bee hukuuma jey hakkilinta aybeeji bee ko laaranii rashawa naa bee izini maa. Hukuumaaji dɪn kanji woni: Hukuuma dental dɪ kare daneje (**SS**) Hukuuma konu rashawa jey lesdi (**EFCC**) e hukuuma taadotoobe jey lesdi (**NPF**).

Haa bee non fuu doole ne dɪi hukuumaaji dɪ yaha cuudi kiita ngam dɪ heba izini jaɓgo bayaanu dɪ mari haaje jey daliila feere jey dooka yerdi.

WO''NINGO E CANJUGO BAYAANUUJI:

On waawan sanjugo bayaanuujɪ jey on aartii on hokki. Misaali man: to debbo ɓangi o yidɪ o canja bee innde goriiko o hebbinan fom ko boo o wurtina fom man diga enternet; sey o hebbina fom man o yaara hubbinorde bindol jey ɓuri ɓadugo mo.

Nde jami''i'en hukuumawa **NIMC** timminii sakugo bayaanuujɪ ha dow bayaanuujɪ kiiddɪ sey ɓe wo''ina ko on yidɪ. Ndeen ɓe resan bayaanuujɪ ma kiiddɪ tawan dɪ nafamaa nde a mari haaje maaji.

Is he truly who he says he is?

...we will tell you!

...its a Game Changer: Enrol once and be identified for life.

GODDO DOO WONAN MO O WI'ATA KANKO OON GOONGAAJO BOO?

... enen en waawan yeccugo maa mo o woni!

NIMC; e taskina hokkugo sydaramaaku wonugo bii lesdi
goongawa

... Baawo Sedfa

Seydaramaaku wallitan dow:

- Annditiggo marbe kaatijii fere-ferere
- Lambawa seydamaraaku fere-ferere
- KYC (Anditiggo bandiwaawo coggu)
- Tabbitingo wonugo maa bii lesdi e kala wakkati bee nokkuuje fuu

**...Taskaram doo boo nga kesa, Windu innde maa nde
gootel a hefa bote annditeego ko toye**

WOODI LAABI TABITINNGO REENUGO SIRRI AM REENETE?

Doo ko yuɓɓo heɓnugo lambawa bii lesdi timminee huumawa heɓnugo lambawa lesdi man nga wadii bincike ha dow suudugo bayaanuuji ngam faamugo hadaruuji ko yanata dow godɗo e no nga faddirta di. Be nastinii darasuuji kebaadi haa laartugo tiggugo yuɓɓo ngo **NIMS**, musamman suudugo bayaanuuji sirri. Kuude huumawa heɓnugo lambawa bii lesdi di hawtan e resugo bayaanuuji haa beembal sigugo bayaanuuji di lesdi ngam tabbitinngo di potan, ndeen di don hestidinee taa kuuje heba di, banda laartugo no binndol dogginirte ko ndey huumawa man tokkan laarugo no lambawa man naftirtee e kaati marnga bote feere-feere (smart card).

E be woodi anniya heɓnugo hubbinorde de yimbe `yewtata de kampaniiji di njoonde ko'e maaji wadata. Huumawa heɓnoowa lambawa bii lesdi waatan gite sosai haa dow kuuje man. Be tabitinan laabi di heɓnugo mbeembe siga bayaanuuji e lambawa bii lesdi e heɓnugo reento caatudo dow bayaanuuji. Ngam man huumawa ngan maran haaje be tokka hokkugo nga bayaanuuji no be resirta di e be naftirta lambawa e kaatiwa ngam sakugo kala wakkati fuu. Be hawti yuɓɓo heɓnugo lambawa bii lesdi e beembe sigugo bayaanuuji jey lesdi haa inji komputa, no anndira harkaaji mabbe. Bana no ngodde terde di dokawa nga tiggiri huumawa **NIMC**

taskiti, ƒe doolan hukuumaaji koo kungiyaaƒi ƒe wafta mu'aamala bee yuƒƒo heƒnowa lambawa ƒii lesdi, ƒe tokka waddugo bayaani nde haaje man immi fuu. Non boo NIMC wanginii yuƒƒo sirri bayaani haa ndarnde balmol tabbitinowol reenugo hakke jama'aaje haa moƒtugo bayaanuuji e resugo ɔi haa mbeembe reentol bayaanuuji e naftirgo lambawa ƒii lesdi bee ɔerewol seydamaku. Ngam ɔoo hukuumawa hoosi hakke reenugo sirriji mon. Yeeso ɔo maa nga ɔabbitan fuddfitiggo wo''inngo dookaaji renugo sirri bayaanuuji ɔin.

NDEI OON MI HEBATA LAMBWA JFY (NIN) BAAWO MI WADII BINDOL?

Be taskitii yuƒƒo heƒnugo lambawa ƒii lesdi nde goɔɔo timminii bindol e sakol bayaaniiƒi ɔi o hokki; sey ƒe hokka mo lambawa ndeer wakkati seɔɔa ɔo jonngitii saatugo bayaanuuji ɔi o hokki ndeer beembal haa jooni woodi goɔɔi ɔate ɔi ƒe lendatama lambawa NIN bana lenngi juude hedi salula (sms) ko injiwa komputa (email) koo boo ha junngo kampaniiƒi neldal lene (courier).

BE HOKKAN KAATIWA SEYDARAMMAAKU WONUGO BII LESDI BOO?

Bee ngoonga ƒe hokkan kaati seydey jotta kaati man ɔon mari bayaanuuji wonan bana kaati marnga bote fere-fere no wallitirta bayaanuuji no a woni, bee to a woni ko ndei. Ndeen boo hokkan on baawɔe waɔgo luumo bee man

ngam do mari yubbo yobol ceede haa maaga. Hukuumawa jey **NIMC** taskitii goddi yubbi no on wawata on saka ko moi, na hawtaade bee kaatiwa sey ni a jannga lambamaa jey **NIN**. Wonugo jotta yimbe don naftira kaatiiji fere-fere bana kaati seydammaaku babal kuugal, paspot, kaati laanyol moota e ko nandi e maaji ngam wanginngo be beye. Sey ni di kaatiiji di don dasa waddugo dalili goddi bayaanuuji di haanaay. Duudi heewi a hebtata ha toy kaatiiji din wurti. Burnaa laabi sakugo kanji on laarugo hoto ko woni dow kaati man ban no bankiiji wadata haa Najeriya fuu. Nga'al datal ngal saahaaki ndeen bo do wadda zamba haa datal wadugo fewre.

Ngo'ol yibbo do jonngiti iri bayaaniwa be mari haaje haa wadugo coggu. Di wanninan bayaanuuji mon hedi datal laarugo bayaanuuji hoto ko woni dow kaati koo boo nastingo lambawa **NIN** yaago enternet ko boo hootooji kooli hedi naftirgo bee injiwa **CAD**. Koo boo dabbitiggo beembal bayaani seydam wonugo bii lesdi dow naftirgo hoto kooli ndeer enternet bee wanginngo mo a woni.

Bayaanuuji e yubbo date dental ko woni dow kaati di laatan jabaafi hakkunde lesde (ISO 27002, ICAO 9303)

DUUDUGO WAKKATI NDE KAATI MAN HEBETEE:

Be yubbi no jawmu kaati hebrata kaatimum ndeer lewru wooru. Amma asaweere woore tan he'ata fiyugo kaati man. Hoosan bana asaweeje dīdī to on yehi bee hoore mon haa jabugo kaati man. Yubbo huumawa **NIMC** be yaaran kaatiiji man e date kampaniiji neldal nele (courier) ibgo e jawmiji, ngam man be maran haaje wakkati ngam yottingo kaatiiji ibgo e maɓɓe.

Be yerdataa godɗo jabana godɗo derewol mum. Ko buri welugo a waawan tokkugo alaara no be dogginirta wadango ma derewol maa, ngam woodi yebre nde huwa jemma walaa nange walaa be wolwantee kala wakkati fu nagam wallitiggu. Be andentee hedi neldal ha waya koo e-mail to be timmini kugal derewol man.

NOI NOONDE DEREWOL SEEDARAMMAKU BII LESDI WONI?

Tabbitinan kala dookaaji ko woni dow derewol ngol yaadi be derewol ko ngolewol ha duniya. Waawan laarugo alaama derewol man haa yeeso.

KAATIWA MARNGA BOTE MARNGA LAMBA NIN

Jooni ngam dental wadi yeccataa no kaatiwa man woni. Saini woodi injiwa do mari bayaanuujji dow godɗo, lambawa **NIN**, waatol jungo e footo kooli juude

jeei wanginta an a moye e kala fatal ngal ɓe taskiti gam wadgo non. Woodi alamaaji dental duudɗi di ɓe taskiti ngam duggugo wadgo katiwa jabu. Baawo don ɓe yubɓan kaatiwa ha nder lesdi Naajeeriya ngam hebnugo kuugal bee tabitingo ngal timminaama nder wakkati.

NO LAMBAW (NIN) NAFTIRTEE KOO KAATIWA SEYDARAMMAKU BII LESDI

Woodi yanayuuji duuddi ɓe marataa haaje a wangina an a mooye. Lambawa NIN koo kaatiwa seydarammaku bii lesdi wadgo noon hokkete daama di koo moy yerdan di.

Haadoo woodi yubɓo ɓe marata haaje nedɗo waata kaatiwa mum haa nder injiwa nga takanas (CAD) nden o wada jungo maako haa na'uura ngan ngam sakugo footu wa diidi kooli jey jotta bee jiy ɓe hoosi wakkati nde a hokka katiwa.

Woodi yubɓo sakugo heedi laawol intaner marnga laawol bee beeball resgo bayaanuuji. Heedi lawol ngol waawan heftugo moy on an ha hebgo jawaabu ee koo a'a

dow godfdo mo be yidfi sakugo. Be waawan sakugo bayaanuuji luggudi ko laarani mawnugo ko himmidinaare mu'aamala ko be taskatta wadgo.

Dookawa tiggii huumawa NIMC 2007 yebrewa 27, nga taskiti huumawa man hebna nyalawmaare feere nde laatata naftirgo lambawa NIN doo doole dow koowa ngam wadgo mu'aamalaaji ban dui:

- a. Dabfitiggo koo hokkugo dferewol seydamamaku jiy jihaale.
- b. Mabbitiggo asusuwa siga haa bankiiji.
- c. Soodugo jaari koo inshorawa.
- d. Wakkati sanjugo koo soodugo babal to dookawa naftirgo jey lesdi wangini noon.
- e. Mu'aamalawa ko laarani cede fanshowa ban no dookawa maaga 2004 wadi.
- f. Mu'aamalwa ko laarani inshorawa jahaale jey lesde (NHIS).
- g. Mu'aamalwa ko laarani kala yubbol wallitiggo jiy gomnatiwa.
- h. Yobgo cede cogguji koo nyamaale haa bankiiji e nokkuuje sana'aaji
- i. Windol ngool cubi.
- j. Yobgo cede jomorgol.
- k. Goddi kuude mardi bote e gomnati.
- l. E kala mu'aamala hakkunde huumawa NIMC wanginta ha mataakiiji gomnatiwa cakaawa.

KO FE''ATA TO GODDO YEJJITI LAMBAWA MUUDUM TA NIN?

To a yejjiti lambamaa jey lesdi, (NIN) a waawan hebgo nga haa jabuuji dabbitiggo e kamfaniiji judiidi ko'e maaji wadata, e nder lesdi fu.

KO FE''AATA TO KAATIWA MAJJI KOO NGA WONNI?

Wajibi on dow kala bii lesdi fu hakkilina kaatiwa mum haa nokkuure woonde. To haa banni fe'ii say a yaara geeeyngal ha ofiswa hukuuma NIMC ko badi ma. Hukuumawa man woggan ngol ha ingiwa ngaandi, walaa mo meetata naftira nga ha darngal. Naanemaa lambamaa jei bii lesdi walaa mo naftirta e man sina an tan.

E non hu, to ayidi fudfitiggo katiwa seydamamaku, a shika derewol dabbitiggo ha tiggorde windol wonga ofis NIMC jey soobiraabe kuude amin wadta. A yerban yiddimaa hesditingo derewol maa ha adiresi amin jey inji ngandi, jei buri heddugo e ma. Koo njaha bee hoore maa ha nokkuuje amin a hebbina fom man. Jami'iwa windol sakan bayaanuuji di ha hokkata e di be marino. To be taskiti, say be fudfa taskaram hokkugo maa kaatiwaa seydamamaku haa dow kaa'ida ko neebataa (asaweere gootel). Amma a yoban cede hedfitingo.

CEDE YOBETEE DOOKO KAATIWA KOO LAMBAW JABEE

Wadgo windol e jabgo lamba e kaati hu do wadee mere. Say to kaatiwa mon majji koo wonni a yoban dooko be hokke feere kesum. Be hetan cede ko yobetee man yeeso nden keerol cede man waawn sanje.

BAYAANUUJI E WALLINDE HAA NAFTIRGO YUBBO NIMS:

Jooni bedo habda tiggugo babe kuude mardi joonne ko'e maaji de oon dabbitata, ngam hebnugo bayaanuuji e hokkugo wallinde no yubbo NIMS doo huuwirtee. Haa jooni be heebnan bayaanuuji dow yubbo NIMS hedi jaabuwa sonootirgo wona do mabbiti koo ndeye jemma walaa naange walaa. Ndeen be subtan kafaniiji nldugo nele jey (kuriya) ngaam kuugal jaarugo kaatiiji e lambaaji to noon dabbitaama. Oon waawan jabugo jey moodon haa nokkuuje bindol woni kombi moon. Hukuumawa man do mari anniya wo'ingo yubbo tabitingo ha hebnugo bayaanuuji e bibbe lesdi Naajeeriya e hobbe marbe iiko jonde haa lesdi, ngam yottingo bukaataaji jama'aaje heedi naftirgo demdd mawde burde nayi(4) de naftirtee e Najeeriya. Yubbo sonootirgo caatunga hebnetee.

A Waawan hennditiggo Cuutaabe bee na?

... enen en mbaawan, dum kuugal amin

... Baawo Sedda

Seydaramaaku wallitan dow:

- Annditiggo marbe kaatiijii fere-fer
- Lambawa seydamaraaku fere-fer
- KYC (Anditiggo bandiwaawo coggu)
- Tabbitingo wonugo maa bii lesdi e kala wakkati bee nokkuuje fuu

...Taskaram doo boo nga kesa, Windu innde maa nde gootel a heba bote andditeego ko toye

FOTO

...Windu innde maa nde

gootel

a heba bote

annditeego

ko toye...

...Taskaram d'oo boo nga kesa!

Nimc

Hukumawa hakkilingo bee hebnugo lambawa seidarammaaku 6ii lesdi
ngoonga

haa lamba 11 Sokode Crescent, tiiti d'atal Dalaba,
Wuse Zone 5.

P.M.B 18, Garki, Abuja, Naajeeriya